AUTHOR:

WIETFELDT, AUGUST

TITLE:

DE GENERIBUS DIVERSIS

PLACE:

HILDESCHEIM

DATE:

1874

Master Negative #

92-80667-3

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

```
BKS/SAVE  Books       FUL/BIB  NYCG92-B37485         Acquisitions     NYCG-NEH
FIN ID NYCG92-B37485 - Record 1 of 1 - SAVE record
+
 ID:NYCG92-B37485           RTYP:a    ST:s   FRN:  MS:   EL:      AD:06-08-92
 CC:9668  BLT:am      DCF:?   CSC:?   MOD:    SNR:     ATC:       UD:06-08-92
 CP:gw      L:ger     INT:?   GPC:?   BIO:?   FIC:?     CON:???
 PC:s       PD:1874/          REP:?   CPI:?   FSI:?     ILC:????   II:?
 MMD:       OR:    POL:     DM:     RR:           COL:       EML:       GEN:  BSE:
 040      NNC‡cNNC
 100 1    Wietfeldt, August.
 245 10   De generibus diversis carminum Theocriteorum et loco quodam idyllii XV
      III difficiliore‡h[microform].‡cVom Dr. August Wietfeldt.
 260      Hildesheim,‡bDruck von Gebr. Gerstenberg,‡c1874.
 300      13 p.
 LDG      ORIG
 QD       06-08-92
```

Restrictions on Use:

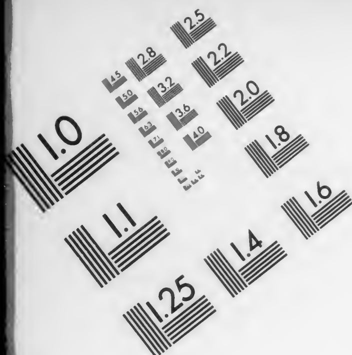
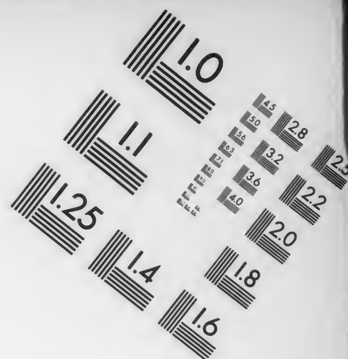
TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35MM
REDUCTION RATIO: 13x
IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB
DATE FILMED: 8/19/92
INITIALS: M.A.C.
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

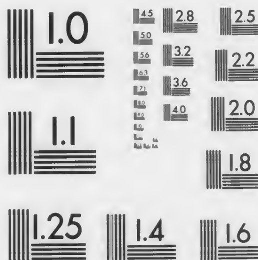

AIIM

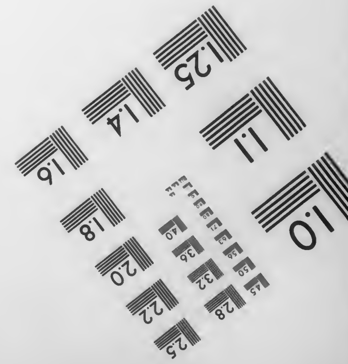
Association for Information and Image Management
1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910
301/587-8202

MANUFACTURED TO AIIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

no·3

PROGRAMM

des Gymnasiums und der Realschule I. Ordnung

des

KÖNIGLICHEN ANDREANUMS

zu

HILDESHEIM.

Ostern 1874.

Inhalt:

HILDESHEIM.
Druck von Gebr. Gerstenberg.
1874.

De generibus diversis carminum Theocriteorum et loco quodam idyllii XVIII difficiliore.

Carmina omnia, quae jure Theocriti habentur, saepissime quattuor generibus concluduntur, quorum primum carmina bucolica et mimica, alterum epica, tertium lyrica, quartum denique epigrammata comprehendit [1]). Multi aliter distribuerunt [2]), nos illam distributionem ut aptissimam tenemus. Continent autem plerumque libri Theocritei triginta idyllia, viginti quinque epigrammata. Omnia haec carmina Theocrito adscribenda esse, nemo jam hac aetate contendit; immo magnam eorum partem per errorem quendam in libros manuscriptos irrepsisse existimandum est. Quae vero pro dubiis et spuriis habenda sint, adhuc res in ambiguo versatur [3]), gravissimis certe argumentis verisimile fit, idyllia XIX, XX, XXI, XXIII, XXVII, XXX, praeterea epigrammatum haud exiguam partem a Theocrito profecta non esse. De his carminibus, quae etiam nos ab tota hac quaestione sejunximus, alius fortasse erit disserendi locus, nunc quid de diversis carminum Theocriteorum generibus statuendum sit, paucis ostendamus.

Primum igitur dicam de mimicis et bucolicis Theocriti carminibus, quae ut recte intellegamus, altius repetendum videtur. Traditum nobis est, jam antiquissimis temporibus apud Siculos et finitimas Italiae gentes genus quoddam poeseos mimicum floruisse, cantilenas illas scurrarum sive **γελωτοποιῶν**, qui carminibus ex tempore compositis audientium animos oblectabant [4]). Inculto hoc carminum genere inprimis autem Siculi insignes erant, inter quos quinto saeculo Epicharmus ille comoediam invenisse dicitur [5]). Verum summam in hoc genere Sophron gloriam consecutus est, cujus **μῖμοι** etiam a Platone collaudantur. Hos ita instituerat, ut dialogi forma et oratione adhibita soluta, cui numerum quendam

---

1) Cf. Ad. Theod. Herm. Fritzsche, Theocrits Idyllen, Einl. S. 3.

2) Distributionem Henr. Carol. Eichstaedt: Adumbratio de carminum Theocriteorum ad genera suā revocatorum indole ac virtutibus, Lipsiae 1794 — distribuit autem omnia carmina in carmina bucolica, carmina mimica, carmina varii argumenti — propterea potissimum falsam esse judico, quod carmina bucolica et mimica tam arte cohaerent, ut discriminari nullo modo possint, reliqua autem carmina tantum habent diversitatis, ut ad unam omnia referre classem ac veluti familiam minus aptum videatur.

3) Videantur inter alia, quae de hac re disputavit initio hujus saeculi Ernestus Reinhold: De Theocriti carminibus genuinis et suppositiciis. Jenae 1819.

4) Hanc consuetudinem etiam posteris temporibus in usu fuisse, docet Hor. Sat. I, 5, 51, quocum cf. Plat. Legg. I, pag. 637 B., Bode, Gesch. der hellen. Dichtk. 3, pag. 96.

5) Cf. Theoc. Epigr. XVII: *Ἅτε φωνὰ Δώριος χὡνὴρ ὁ τὰν κωμῳδίαν*
εὑρὼν Ἐπίχαρμος.

addidit, vitam moresque plebis depingeret et mox jocis delectaret, mox gravioribus verbis ac sententiis uteretur. Hos igitur mimos Theocritum non solum imitatum esse, sed ipsa quoque mimorum quorundam argumenta inde transsumpsisse, ipse Schol. ad Theocr. id. XV his testatur verbis: *Παρέπλασε δὲ τὸ ποιημάτιον* (sc. id. XV) *ἐκ τῶν παρὰ Σώφρονι Θαμένων τὰ Ἴσθμια.* Eo quoque referenda sunt verba haec carmini secundo, quod inscribitur *Φαρμακεύτρια,* praemissa: *Τὴν δὲ Θεστύλιδα ὁ Θεόκριτος ἀπειροκάλως ἐκ τῶν Σώφρονος μετήνεγκε μίμων.* Hac ipsa autem imitatione, quanta Theocriti virtus atque ingenuitas fuisse videatur, perspici potest. Nam cum Sophron sermonem hominum vilioris conditionis cotidianum totus sequeretur et orationem solutam usurparet, Theocritus hos rudes, ut ita dicam, mimos ita ad id, quod assequi voluit, accomodavit, ut et dialectum ipsam excoleret poliretque et versum hexametrum adhiberet. Id quanta cum arte factum sit, optime id. XV cognoscitur, quod carmen cum ob veritatem, qua mulierum indoles moresque describuntur, tum ob rerum varietatem et qua Ptolemaei regis et Arsinoes reginae laudes admiscentur elegantiam ad unum omnes viri docti ita laudibus cumularunt, ut his plura addere supervacaneum sit. Huic carminum classi praeterea subjicienda sunt idyllium II et idyllium XIV, quorum illud Vergilius expressit ecl. VIII inde a versu sexagesimo quarto, hoc ad Sophronis mimorum exemplum composuisse Theocritus videtur. Declarant id omissis aliis non solum personae quae inducuntur, sed etiam earum mores ac vitae ratio, inprimis autem creberrimus proverbiorum usus, quae Sophron ubique mimis suis immiscuisse dicitur[6]).

Haec hactenus de mimicis. Paullo copiosius de carminibus bucolicis dicendum est. Totam autem rem optime sic institui arbitror, ut primum quid potissimum discriminis intersit inter carmina bucolica et mimica paucis ostendamus, tum ea quae nobis de origine eorum tradita sunt, quam brevissime absolvamus, denique quomodo a Theocrito tractata sint, accuratius agamus. Adnumeranda autem iis sunt id. I — id. XI, excepto id. II, quod jam mimicis attribuimus.

Discrimen omne inter carmina bucolica et mimica hoc videtur esse, ut carminibus mimicis hominum inferiore loco natorum mores dramatica ut ita dicam imitatione exprimantur, bucolicis pastorum vita ac fortunae describantur et in eo potissimum poeta versetur, ut quid agant et quibus inter se carminibus certent, velut ante oculos nobis collocet. Totum igitur discrimen in personarum commutatione cernitur. Quam ob rem cum tot habeant similitudines, opinionem illam carmina bucolica, ut novum quoddam poeseos genus, inventa esse a Theocrito credentium, a recto aberrare puto. Immo vero hoc dicendum est, ejusmodi cantica jam Theocriti aetate in populi, inprimis autem in pastorum ore viguisse, Theocritum vero haec ipsa carmina inculto quodam modo composita ad certas leges poeticas revocasse, praesertim cum ex iis, quae de poetis illis Siculis ac Tarentinis memoriae tradita sunt, Epicharmum dico, Sophronem, Rhinthonem *φλυακογράφον,* quamquam carmina ipsa interierunt, tamen hoc certissime apparere videatur, multum jam ab iis collatum fuisse ad excolendam poesin bucolicam. Quid igitur mirum, illis temporibus etiam apud alias gentes, ut in insula Co, hanc poesin floruisse? Hinc initia quoque carminis bucolici quae fuerint, veteres ipsi diversissime narrant[7]).

Multi originem ejus Lacedaemone quaerunt. Nam Persarum bello Graecis omnibus summo metu perculsis, cum festum Dianae Caryatidis instaret et virgines, quibus sacra de more facienda erant, urbe egredi non auderent, pastores ad templum accedentes sacra fecisse deamque suis carminibus celebrasse memorantur, quae carmina cum valde placuissent, inde ab illo tempore servata sunt. Alii primum id apud Tyndaritanos in Sicilia in consuetudinem venisse tradunt. Orestes enim surreptum ex Scytharum terra Dianae simulacrum cum oraculo septem rivis ex uno fonte effluentibus lavare juberetur, Regium profectus *ἐν τοῖς διαχώροις* qui dicebantur *ποταμοῖς* scelus abluit. Tum Tyndarim se contulit ibique

6) Cf. Demetrius de elocut. §. 157: *σχεδὸν πάσας ἐκ τῶν δραμάτων αὐτοῦ τὰς παροιμίας ἐκλέξαι ἔστιν.*
7) Cf. Donat. Vita Verg. c. XXI.

rustici deam canticis suis coluerunt, ex quo tempore hic usus ortus est. Tertia postremo hujusce rei fabula haec est. Syracusis discordia magna olim inter cives exorta multisque jam interfectis, cum tandem reliqui pacem confirmassent, Dianam, cujus beneficio restituta esse amicitia videbatur, donis prosecuti laeti rusticis carminibus pastores canebant, quae res in dies magis pernotescens usu paullatim recepta mansit. Haec fere de origine carminis bucolici memorantur. Tres autem hae fabulae in eo omnes conveniunt, ut ab hominibus rusticis aut pastoribus carmina illa cantata et in Dianae honorem, cujus festum semel in singulis annis agebatur, celebrata fuisse consentiant. Utrum vero ex Sicilia an Lacedaemone originem duxerint, veterum quae commemorantur testimonia in contrarias partes discedunt. Monet igitur res ipsa, ut etiam apud alias gentes hanc poesin floruisse arbitremur. Quod autem in tali re fere fieri solet, ut unum potissimum homines summis laudibus efferant, quod primus majore quadam arte usus sit, id etiam in hac re evenisse videas. Notissimae sunt fabulae illae Siculorum, quae partim Daphnidi, partim Diomo cuidam hanc gloriam impertiunt. Cf. Athen. XIV, pag. 619 A: *ἦν δὲ καὶ τοῖς ἡγουμένοις τῶν βοσκημάτων ὁ βουκολιασμὸς καλούμενος. Δίομος δὲ ἦν ὁ βουκόλος Σικελιώτης ὁ πρῶτος εὑρὼν τὸ εἶδος· μνημονεύει δὲ αὐτοῦ Ἐπίχαρμος ἐν Ἁλκυόνι καὶ ἐν Ὀδυσσεῖ ναυαγῷ,* et quod Diodorus Sic. IV, 84 de Daphnide affert: *φύσει δὲ διαφόρῳ πρὸς εὐμέλειαν κεχορηγημένον ἐξευρεῖν τὸ βουκολικὸν ποίημα καὶ μέλος, ὃ μέχρι τοῦ νῦν κατὰ τὴν Σικελίαν διαμένον τυγχάνει ἐν ἀποδοχῇ*[8]).

Jam quomodo haec carmina instituta fuerint, hoc potissimum inde colligas, quod Theocriti scholiastes quidam de hac re commemorat, cujus totam narratiunculam, ut exscribere longum ac supervacaneum videtur, ita omnino silentio non praetermittam. Pastores enim festis quibusdam diebus in agros descendebant urbesque ingressi in omnium conspectu carminibus suis inter se certabant[9]). Qui certamine superior discessit, in urbe mansit; reliqui autem per vicos mendicabant, versus hos cantantes[10]):

Δέξαι τὰν ἀγαθὰν τύχαν,
δέξαι τὰν ὑγίειαν,
ἃν φέρομεν παρὰ τᾶς θεοῦ,
ἃν ἐκαλέσσατο τήνα,

quibus versibus cantandi hunc morem gregibus salutem ferre significatur. Ex omnibus igitur iis, quae adhuc attulimus, carmina bucolica artissime cum deorum cultu ac religionibus cohaerere et ja[illegible]quissimis temporibus per Siciliam vulgata fuisse, plane cognoscitur. Quae cum ita sint, etiam u[illegible] ad Theocriti tempora multa ex his canticis permanasse existimandum est, cum praesertim in duobus tribusve ejus idylliis manifesta quae ad illa referenda sunt vestigia reperiantur. Sufficit hoc loco threni illius in Daphnidis mortem[11]) mentionem fecisse, quod carmen totum ad vetusta illa cantica adumbratum esse omnes viri doctissimi consentiunt[12]).

In his autem carminibus ex populi vita ac consuetudine, ut ita dicam, veluti depromptis magna certe inerat vis poetica, qua nescio an maxime Theocritus ad has imitationes impulsus esse videatur. Nam oppressa ad Chaeroneam Graecorum libertate in dies magis a vita poesis recesserat, Alexandriae autem inprimis multi tum exstiterant ut summa insignes doctrina ac scientia, ita paene sine omni ingenio ac laude poetica, quorum carmina, cum doctrinae potissimum speciem sectarentur, si cum reli-

8) De Daphnide cf. praeterea Parth. Erot. 29; Aelian. Var. Hist. 10,18; Welcker, Jahns Jahrb. für Phil. 1829, p. 284; Hauler, de Theoc. vita et carm. Friburgi Brisg. 1855, pag. 43.
9) Cf. Ad. Th. H. Fritzsche, de poetis Graecorum bucolicis. Gissae 1844, p. 13; J. Hauler, de Theoc. vita et carm. p. 43.
10) Cf. Schol. Theoc. ed. Dübner p. 1.
11) Cf. id. I, 64 sqq.
12) Videantur J. P. E. Greverus: Zur Würdigung, Erklärung und Kritik der Idyllen Theocrits, Oldenburg 1850, p. 26 et Finkensteinius: Arethusa p. 8.

quorum Graeciae poetarum contuleris, quanti aestimanda sint, perfacile cognoscas. Magna igitur Theocrito laus tribuenda est, quod ad pristinam simplicitatem rediens id ipsum genus poeseos tractandum sibi legit, quod tum certe aptissimum fuisse, aequalium studia et imitationes docent. Primus igitur Theocritus carmen bucolicum artificiosius quodammodo tractavit idemque ita perpolivit, ut nemo unquam eum non modo non superasse, sed ne adaequasse quidem videatur. Hoc quibus potissimum auxiliis assecutus sit, paucis ostendatur.

De Theocriti carminibus bucolicis quid judicandum sit, si recte discernere velimus, id maxime cavendum videtur, ne quid poeta his carminibus exprimere voluerit, falso accipiamus. Namque non eo composita sunt consilio, quo legi hac aetate expetique Gessneriana cupidissime solebant, ut intuenda pastorum conditione beatae simplicitatis jacturam consolemur, sed id unum poeta propositum sibi habet, ut lectoribus in ipsam actionem deductis pastoritiae vitae accuratam imitationem exhibeat et ita depingat, ut dum legunt rebus ipsis interesse ipsosque pastores in montibus cum gregibus ambulantes cernere, cantibusve suis inter se certantes quasi exaudire sibi videantur. Itaque adumbranda hujus vitae simplicitate tantum abest, ut lectorum mores corrigere, ut potius animos eorum oblectare velit [13]). His de causis a recto aberrasse puto viros doctissimos Arethusae auctorem Finkensteinium (pag. 39) et Rosenkranzium (Die Poesie und ihre Geschichte, Koenigsberg 1835, pag. 207), qui ethicas poetam rationes secutum esse arbitrantur. Hac igitur re, ut veritatem et quasi quandam carminibus suis alacritatem addidit, ita summam suavitatem insertis cantibus pastorum assecutus est. Respondent enim iis quae aguntur tanta cum simplicitate, ut nihil aptius, nihil locis aut actionibus magis consentaneum a cantoribus afferri potuisse credideris.

Accessimus jam ad metrum in his carminibus a Theocrito adhibitum. Excepto autem id. VIII inde a versu 33 ubique versus hexameter usurpatus est, qui versus non solum usu maxime receptus, sed etiam cum canticis illis Siculorum vetustis artissime conjunctus fuit [14]). Id plane ex versibus illis, quos supra (pag. 5) attuli, perspicias, quorum quidem versus III et IV in unum versum contracti totam fere versus hexametri formam imitantur. Hinc quoque ortus videtur esse caesurae post quartum dactylum usus, quae caesura tam saepe apud Theocritum occurrit, ut bucolica a grammaticis appellata sit. Haec caesura totum versum in duas partes ita distribuit, ut secunda pars brevior partem antecedentem quasi resonare videatur. ...issime propterea post hanc caesuram a Theocrito primum versus vocabulum repetitur, veluti id. I, 64: *Ἄρχετε βουκολικᾶς, Μοῖσαι φίλαι, ἄρχετ᾽ ἀοιδᾶς*, et ibid. v. 127: *Λήγετε βουκολικᾶς, Μοῖσαι φίλαι, λήγετ᾽ ἀοιδᾶς*, quocum conferas Vergilii imitationes ecl. VIII, 61: Desine Maenalios, jam desine, tibia versus, ibid. v. 68: Ducite ab urbe domum, mea carmina, ducite Daphnim, ecl. X, 11: Nam neque Parnasi vobis juga, nam neque Pindi ulla moram fecere etc. Ex Theocrito praeterea cf. id. I, 66—67: *πᾶ ποκ᾽ ἄρ᾽ ἦσθ᾽, ὄκα Δάφνις ἐτάκετο, πᾶ ποκα Νύμφαι; ἢ κατὰ Πηνειῶ καλὰ τέμπεα, ἢ κατὰ Πίνδω;* et id. IX, 7—8: *Ἁδὺ μὲν ἁ μόσχος γαρύεται, ἁδὺ δὲ χἀ βῶς, ἁδὺ δὲ χἀ σῦριγξ, χὠβουκόλος, ἁδὺ δὲ κἠγών.*

Hiatus hoc loco propterea facile admitti potest, quod non solum interpunctio, sed etiam ipsa caesura moram quandum recitanti interponit. Videantur primi idyllii v. 67, quem modo laudavimus, et idyllii secundi v. 154: *ταῦτά μοι ἁ ξείνα μυθήσατο· ἔστι δ᾽ ἀληθής.* Nec Homerum hoc loco hiatum omnino recusasse, docet inter alia exempla Od. XVII, 301: *δὴ τότε γ᾽ ὡς ἐνόησεν Ὀδυσσέα ἐγγὺς ἐόντα.* Aliud quoddam hujus caesurae proprium in eo cernitur, ut aut post secundi versus antecedentis initium repetatur veluti id. I, 1—2:

Ἁδύ τι τὸ ψιθύρισμα καὶ ἁ πίτυς, αἰπόλε, τήνα
ἁ ποτὶ ταῖς παγαῖσι μελίσδεται, ἁδὺ δὲ καὶ τύ κτλ.,

---

13) Cf. Fritzsche, Theocrits Idyllen, Leipzig 1857. Einleitung S. 10.
14) Cf. Fritzsche, de poet. Graec. bucol. p. 19 sq.

quocum conferas ibid. v. 80—81: *ἦνθον τοὶ βοῦται, τοὶ ποιμένες, ὡπόλοι ἦνθον· πάντες ἀνηρώτευν τί πάθοι κακόν· ἦνθ᾽ ὁ Πρίηπος κτλ.*, quod Vergilius imitatus est ecl. II, 14—15: nonne fuit satius . . .? nonne Menalcan? et ecl. X, 19 sqq. (venit — venit), aut ut secundus versus eodem quod prioris caesuram sequebatur vocabulo incipiatur, quod id. I, 100—101 reperitur: . . . . . . *Κύπρι βαρεῖα, Κύπρι νεμεσσατά κτλ.* Similiter Bion 1, 7—8: *Κεῖται καλὸς Ἄδωνις ἐν ὤρεσι μηρὸν ὀδόντι, Λευκὸν μηρὸν ὀδόντι κτλ.* et Vergilius ecl. VIII, 7—9:

. . . . . . en erit unquam
ille dies, mihi dum liceat, tua dicere fata?
En erit, ut liceat?

Quartus pes caesura bucolicae antecedens saepissime dactylum habet, nec tamen spondeum anxie hoc loco a Theocrito vitatum esse crediderim. Aliter quidem judicarunt Valckenarius et D. Heinsius, viri et sagacissimi et de Theocriti carminibus optime meriti, qui id. I, 6 omnibus invitis codicibus *κρέας* pro *κρῆς* reposuerunt, tum ut versus esset instar vicinorum bucolicus, tum ut hoc quoque loco suo more poeta scripsisse videretur. Hanc sententiam secuti sunt Brunck, Dahl, Schaefer, Jacobs, Ahrens. *Κρῆς* primus recte ut videtur Kiesslingius restituit; idem etiam id. I, 130: *ἐς Ἄιδαν ἕλκομαι ἤδη*, quod optimi libri mss. praebent, pro *Ἄϊδος* retinuit [15]).

Ex canticis vetustis Siculorum etiam versus illi qui vocantur intercalares seu *παρεμβεβλημένοι* deprompti sunt, de quorum versuum iteratione egregie disputat Eichstadtius V. Exc. in Quaestionum philologicarum specimine c. 4, praeterea Ad. Th. Herm. Fritzsche, de poet. buc. pag. 20 et Ahrens, de ephymniis bucolicis in Bionis Epitaph. Adonidis, ed. H. Lud. Ahrens, Lipsiae 1854, pag. 29. Intercalares autem dicuntur, quod certis quibusdam locis idem semper versus repetitur, cujus rei apud Theocritum bina omnino exempla exstant, id. I: *Ἄρχετε βουκολικᾶς, Μοῖσαι φίλαι, ἄρχετ᾽ ἀοιδᾶς* et id. II: *Ἴυγξ, ἕλκε τὺ τῆνον ἐμὸν ποτὶ δῶμα τὸν ἄνδρα.* Plura videantur apud Bionem I, 6, 15 sqq., Moschum III, 8, 13 sqq., Vergilium ecl. VIII, 42, 46, 79, 84 sqq., Catullum LXII, 5, 10 sqq., LXI, 4—5, 39—40, Ovid. Heroid. IX, 146, 152, 158, 163 sqq., Ovid. Amor. I, 6, 24, 32 sqq., quorum imitationes hoc loco exscribere longum est. Cognoscimus autem intercalari hoc versu carmina in parvas strophas distribui, quas ubique pares sibi esse exspectamus. Nec tamen hoc semper a poeta factum est. Namque ut in idyllio Theocriti secundo certa ratio, quam singulae sequuntur strophae, facillime perspicitur, versus enim 61 non genuinus est, ita in idyllio primo talis lex non quaerenda videtur esse. Doctissimi viri jam summo studio in hac re versati sunt, sed omnes eorum conatus, ut certum ordinem versuumque parem numerum restituant, relicta codicum fide ita inter se dissentiunt, ut magis illi viri, quid ipsi acumine ingenii valerent quam quid verum esset, demonstrasse videantur. Nec illud sane neglegendum est, licentiam hanc ex ipsa threni vehementissima commotione fortassis emanasse ipsumque poetam certum ordinem sequi omnino non voluisse.

Nonnulla carmina ita sunt composita, ut aut terni versus (id. III), aut bini versus hexametri (id. V, VIII, X), aut bina disticha elegiaca (id. VIII inde a versu 33 usque ad versum 61) singulas strophas amplectantur. Haec distributio inde potissimum oriens, ut ad proportionem quandam carmina referantur, manifestissime docet, quanta cum fide vetusta illa cantica poeta secutus esse videatur. Siciliae pastores carminibus amoebaeis inter se certare solitos esse, jam supra brevi commemoravimus. In iis carminibus haec est praecipua lex, ut praecedentibus insequentia respondeant, quique secundo loco cantat majore elegantia verborumque ornatu adversarium superare studeat. Simul non solum cogitationum, sed etiam verborum concinnitas quaedam eluceat, et utrique cantantium tantundem versus attribuantur

---

15) Cf. id. VIII, 13.

necesse est, quod quanta cum arte Theocritus adhibuerit, maxime ex id. VIII inde a versu tricesimo tertio cognoscitur.

Haec fere sunt, quae de carminibus bucolicis et mimicis in universum admonenda habeam. Restat ut paucis de dialecto dorica disseram, qualem in his idylliis Theocritum usurpasse arbitremur. Occurrit enim non eadem semper dialecti doricae forma, sed duplex ejus genus accuratissime discernendum est; alterum in iis quae adhuc tetigi carminibus, alterum in nonnullis epicis et uno lyrico (id. XVIII) exstat. Quod qui prae aliis cognoverint, duo laudandi sunt viri doctissimi, Fridericus Jacobs et Ernestus Fridericus Poppo, quorum hic in Prolegg. ad Thucyd. Tom. I, pag. 253, ille in Praefatione ad Anthologiam Palatinam, pag. 43 gravissime de hac re disputarunt. Est autem in carminibus bucolicis et mimicis, cum vulgarium hominum sermones vitamque Theocritus nobis exhiberet, dialectus dorica durior et asperior, quam Siculam vel Syracusanam dixeris, talis certe quae non multum aberat a Siculorum usu et consuetudine. Attamen in hac re multum differt a Sophrone, qui ubivis ipsam plebis vulgarem dialectum sequebatur. Theocritus autem non ubique in iisdem idylliis constanti utitur dialecti forma, sed prout soni in proximis verbis gratia et suavitas moneret aut orationis etiam genus suaderet, formas minus severas et vulgares omnino non dubitavit usurpare. Quod cum permultis exemplis a nobis firmari possit, haec attulisse sat esse opinamur. In id. II, 114 legitur ἔφθασα, forma communis, in versu proximo ἔφθαξα, forma dorica, utraque forma metri ratione satis defensa. Simili, sed non pari licentia Pindarus, qui Pyth. X, 94 ἔκνιξε, Pyth. XI, 36 ἔκνισε habet, similem licentiam dico, quod loci ex diversis carminibus petiti sunt. In id. VIII tres ejusdem verbi formae nobis obviam fiunt, λῶ sive λῆμι (v. 6), θέλω (v. 7) et ἐθέλω (v. 29). In id. I, 36 est γελᾶσα, v. 95 γελάοισα; in id. VII, 78 εὐρέα λάρναξ, at versu 81 κέδρον ἐς ἀδεῖαν. In id. II, 78 recentiores omnes praeter unum Meineke ἦς dederunt ex conject. Toupii ob versus 92 et 124, in quibus ἦς scriptum exstat. Recte vero egisse putandus Meineke, nam ἦν ipse poeta videtur posuisse ob sequens vocabulum ξ (ξανθοτέρα). Hoc igitur teneas velim, multis locis poetam forma dorica utrum aptior esset an forma communis mollior, accuratissime perpendisse. Legebatur vulgo id. XV, 2: ὅρη δίφρον, Εὐνόα, αὐτᾷ, quod nuper ab Ahrensio e conjectura in αὐτεῖ, formam δωρικωτάτην, commutatum est. Fritzschius autem formam atticam αὐτῇ optimis libris satis munitam recte denuo restituit. Quamquam enim carmen quintum decimum totum est μιμητικόν et formae doricae librorum consensu praeferendae sunt, tamen nostro loco formam αὐτῇ consulto a poeta usurpatam esse crediderim. Praxinoa enim servam sellam apportare jubens urbanum sermonem imitatur ob eamque causam elegantiore forma attica αὐτῇ utitur. Sunt praeterea loci, quibus, si optimos libros manuscriptos sequimur, aut soni suavitatis causa veluti id. VIII, 46 σμήνεα, id. XV, 149 ἀγαπητέ, id. VII, 69 μεμνημένος, aut ut maerorem quendam exprimeret, dorico α Ionum η clarum et acutum Theocritus praetulisse videatur, cf. id. II, 55, ubi forma jonica suavissima Αἰαῖ ἔρως ἀνιηρέ optimis libris defensa eam vim habet, ut puellae lamentationes quasi auribus nostris exaudiamus. Hinc etiam ibid. v. 38 ἠνίδε, σιγῇ restituendum est et v. 64 μούνη, ubi Ahrensius ex conj. Valckenariana μούνα legendum putat. His exemplis, quibus perfacili negotio plura addere possum, quamquam manifestissime majore quam recentiores aliquot critici concesserint, in adhibendis doricae et communis dialecti formis Theocritum usum esse licentia declarant, tamen lex illa non tollitur, libris optimis addicentibus doricas formas in textum revocandas esse.

Verum haec hactenus. Dicendum jam de reliquis carminum Theocriteorum generibus, de quibus quam brevissime absolvam. Ac primum pauca de epicis monere liceat, quae maximam partem juvenili studio a Theocrito composita esse pro certo habendum videtur. Comprehenduntur autem hac classe omnino septem carmina: id. XIII, XVI, XVII, XXII, XXIV, XXV, XXVI, quae quamquam in epicis argumentis versantur, tamen multis locis proxime accedunt ad carmina bucolica. Ipsa si accuratius discriminare velis, duo facile genera constituas, quorum primum nullam praebet explicandi difficultatem,

dico carmina XIII, XXII, XXIV, XXV, XXVI, ad veteres illos hymnos ac fabulas expressa, alterum duo carmina encomia in Hieronem et Ptolemaeum Philadelphum continet (id. XVI, XVII), in quibus, ut recte quid poeta exprimere voluerit intellegamus, id praesertim cavendum est, ne vel tenuissima vestigia parum diligenter persequamur. Verum totum hoc, quod non nisi excussis singulis carminibus explicari potest, ut ad consilia nostra nihil pertinens nunc quidem missum facio, cum id potius mihi tractandum susceperim, ut de epicis his carminibus quid omnino judicandum esset paucis demonstrarem. Ac dialectum quidem verbo tetigisse sufficit. Exceptis enim id. XIII, quod eandem doricae dialecti formam quam carmina bucolica habet, et id. XXIV et XXVI, quae dialectum doricam tenent ad ionicam nonnihil temperatam, in reliquis omnibus epica dialectus est, sed non usquequaque Homerica, sed in eam formam commutata, in quam praeeuntibus aliis epicis Alexandrinorum aetas convertit, quod qui accuratius pernoscere velint, ei legant egregiam illam Naeckii disputationem ad Choerili fragmenta pag. 69 sqq. Hinc quoque factum est, ut carmina haec epica Alexandrinorum vitia nonnulla vel soloecismos traxerint. Eo inprimis referenda est in pronominum possessivorum usu mira Theocriti licentia. Sunt autem haec pronomina σφέτερος, σφωΐτερος, σφῶν, ἑός, quorum σφέτερος triplici significatione adhibetur ita quidem, ut pro ἐμός aut pro ὑμέτερος aut pro ἑός promiscue ponatur. Primi usus exemplum exstat id. XXV, 163, ubi prouti verba nunc leguntur: εἰ σεῦ περ (emend. Ahrens.), σφετέρῃσιν ἐνὶ φρεσὶ βάλλομαι ἄρτι vocabulum σφέτερος pro ἐμός dictum est, quocum conferas Apoll. Rhod. Argon. IV, 1353: μητέρι δὲ σφετέρῃ μενοεικέα τίσαι ἀμοιβὴν ὧν ἔκαμεν. Alterius significationis exemplum ex id. XXII, 67 petam: πὺξ διατεινάμενος σφετέρης μὴ φείδεο τέχνης, ubi pro ὑμέτερος positum est, cujus usus antiquissimum exemplum praebet Hesiod. Opera et dies 2: Μοῦσαι, δεῦτε, Δί' ἐννέπετε, σφέτερον πατέρ' ὑμνείουσαι, aliud Apoll. Rhod. Argon. IV, 1327: Εὖτ' ἂν Ἀμφιτρίτη ἅρμα Ποσειδάωνος λύσῃ, δή ῥα τότε σφετέρῃ ἀπὸ μητέρι τίνετ' ἀμοιβήν. Cf. Wolf, Prolegg. pag. 248 et Buttmann, Lexil. Tom. I, pag. 52. Permultis denique locis pro ἑός, pron. poss. tertiae personae singularis numeri, usurpatur, cujus rei unum exemplum etiam carmina bucolica (id. XII, 4: ὅσσον ὄϊς σφετέρης λασιωτέρη ἀρνός) habent, plura reperiuntur id. XVII, 41: ὧδέ κε παισὶ θαρσήσας σφετέροισιν ἐπιτρέποι οἶκον ἅπαντα κτλ. et id. XXII, 209: Μεσσήνιος Ἴδας μέλλε κασιγνήτοιο βαλεῖν σφετεροῖο φονῆα = fratris sui interfectorem. Videantur praeterea Apoll. Rhod. Arg. I, 167: παῖδα δ' ἑὸν σφετέροισι κασιγνήτοισιν ὄπασσεν, Hesiod. Scut. Herc. 90: ὃς προλιπὼν σφέτερόν τε δόμον σφετέρους τε τοκῆας ᾤχετο, Pind. Olymp. IX, 78: ἐξ οὗ Θετιόγνητος οὐλίῳ νιν ἐν Ἄρει παραγορεῖτο μήποτε σφετέρας ἄτερθε ταξιοῦσθαι δαμασιμβρότου αἰχμᾶς, Pyth. IV, 83: τάχα δ' εὐθὺς ἰὼν σφετέρας ἐστάθη γνώμας, Isthm. V, 33: σφετέρας δ' οὐ φείσατο χερσὶν βαρυφθόγγοιο νευρᾶς Ἡρακλέης, ibid. VII, 57: οἷς δῶμα Φερσεφόνας μανύων Ἀχιλεύς, οὖρος Αἰακιδᾶν, Αἴγιναν σφετέραν τε ῥίζαν πρόφαινεν, Aesch. Pers. 900: καὶ τὰς εὐκτεάνους κατὰ κλῆρον Ἰαόνιον πολυάνδρους Ἑλλάνων ἐκράτυνε σφετέραις φρεσίν, Agam. 760: τὸ δυσσεβὲς γὰρ ἔργον μετὰ μὲν πλείονα τίκτει, σφετέρᾳ δ' εἰκότα γέννᾳ.

Simili modo ipse Thucydides lib. III, 95, 2; VII, 15; VII, 4, 3 et Polyb. V, 2, 4: Κριθέντων δὲ τούτων ἤθροιζε τάς τε τῶν Ἀχαιῶν νῆας καὶ τὰς σφετέρας εἰς τὸ Λέχαιον. Uno loco (id. XXV, 55) etiam σφωΐτερος, pron. poss. secundae personae numeri dualis, pro ἑός a Theocrito positum est: ὧδε γὰρ Αὐγείης . . . . . . σφωϊτέρῳ σὺν παιδί = suo cum filio, quod imitatus est Apoll. Rhod. Argon. II, 544: ὡς δ' ὅτε τις . . . σφωϊτέρους δ' ἐνόησε δόμους κτλ. Eadem quae apud σφωΐτερος insolentia etiam in usu pronominis possessivi σφῶν cernitur, quod semel a Theocrito pro ὑμῖν usurpatum est id. XXII, 166: σφῶν δ' ἄλλον (sc. γάμον) ἐπιφραζώμεθα πάντες. Saepius ἑός pro σός occurrit, de qua re copiosius disputarunt Wolf, Prolegg. ad. Hom. pag. 248 sq., Fischer ad Weller, Gram. II, 237 sq., Matthiae, Gr. §. 489. Quae hujus rei apud Theocritum exstant exempla, omnia ad carmina epica pertinent [16],

[16]) Cf. id. XVII, 50: ἀλλά μιν . . ἐς ναὸν κατέθηκας, ἑᾶς δ' ἀπεδάσσαο τιμάς, id. XXII, 173: Ἴδας μὲν καὶ ὅμαιμος ἑός, κρατερὸς Πολυδεύκης, χεῖρας ἐρωήσουσιν, id. XXIV, 36: ἄνστα, μηδὲ πόδεσσιν ἑοῖς ὑπὸ σάνδαλα θείῃς.

nisi forte id. X, 2 vulgarem lectionem *οὔτε τὸν ὄγμον ἄγειν ὀρθὸν δύνᾳ* in *οὐδ᾽ ἐόν κτλ.* commutare praeferas, quod librorum complurium fide satis comprobatum Hermannus Fritzsche in textum nuper recepit.

Effluxisse hanc licentiam ex ipso Homero facile intelleges, si collatis Od. I, 402; IV, 192; Il. XIX, 174; X, 398 multa ejusmodi jam ab Aristarcho mutata et correcta esse reputaveris. Cf. Buttmann, Lex. I, pag. 90; Thiersch §. 204, 205; Rost, Dialect 44, pag. 412; Kühner I, §. 332.

Alia denique Alexandrinorum sermonis imitatio in eo cernitur, ut nom. dual. part. locum pluralis obtineat, cf. id. XXII, 213: *αὐτοί τε κρατέοντε κτλ.* et id. XXV, 137: *δεινὸν δ᾽ ἐβρυχῶντο φόνον λεύσσοντε προσώπῳ,* quod et ipsum ex Homeri imitatione depromptum esse loci docent: Il. I, 567; V, 487. Adde Fr. Jacobs in Not. Crit. ad Anth. Palat. Tom. I, pag. 344, Matth. Gr. §. 300 Not., Krüger I et II, §. 63, 3.

Verum cum hac quam instituimus quaestione alia arte conjuncta est, quae quamquam vim magnam habet ad artem criticam exercendam, tamen ne fines suos disputatio haec transgrediatur, breviter tantum attingi potest. Spectat ea hiatus, quorum cum in bucolicis et lyricis, tum in his epicis carminibus magna copia occurrit. In illis hiatus rariores ita plerumque a poeta admittuntur, ut propter digammatis vim auribus minus molestum sit, in his sunt frequentiores atque insolentiores, saepe Homerica tantum imitatione excusandi. Illius igitur generis exempla non offendimur legentes, veluti *εὖ εἰπόντα* (id. XVI, 13), *εὖ ἔρξαι* (id. XVI, 25), *φίλα εἰδώς* (id. XVII, 18), *ἀῶ ἴδοιτε* (id. XXIV, 9), *χαῖρε, ἄναξ* (id. XVII, 135; XXV, 150), de qua re videatur Hoffmann, Quaestt. ep. pag. 89; duriora inter alia haec reperiuntur: *ἀλλὰ διεξάϊξε* (sc. *ἡ Ἀργώ*), *βαθὺν δ᾽ εἰςέδραμε Φᾶσιν, αἰετὸς ὣς μέγα λαῖτμα· ἀφ᾽ ὧ τότε χοιράδες ἔσταν* (id. XIII, 23—24), *εἰπὲ θεά, σὺ γὰρ οἶσθα· ἐγὼ δ᾽ ἑτέρων ὑποφήτης* (id. XXII, 116)[17]), *Ἀργείῳ ἐπὶ παιδί* (id. XIII, 49), *ἐπὶ ψυχροῦ Ἀχέροντος* (id. XVI, 31), *ῥέξας ἢ Ἀχιλεύς* (id. XVI, 74), *χθαμαλὰ Αἴγυπτος* (id. XVII, 79), *ὑπὸ ζαθέῳ Ἑλικῶνι* (id. XXV, 209), quibus praeterea comparentur id. XVI, 84; id. XVII, 38, 104, 114; id. XXII, 26, 39; id. XXIV, 27, 90, 116, 141; id. XXV, 36, 71, 267[18]).

Sed de hac re verbosior esse nolo, quoniam ut facile permulta exempla afferre possum, ita accuratissima disputatione opus esse credo, ut res in omnes partes absolvatur. Multa praeterea docent, Theocritus quanta cum fide in his epicis carminibus Homerum imitatus sit. Nam in carminibus bucolicis cum rarissime breves syllabae metri causa producantur (id. I, 115; id. III, 12), in his epicis summa licentia inest eademque quae apud Homerum invenitur. Omnia autem enumerare cum longum videatur, eligo haec, id. XXII, 19: *αἶψα δ᾽ ἀπολήγοντ᾽ ἄνεμοι, λιπαρὰ δὲ γαλήνα κτλ.,* id. XXIV, 42: *δαιδάλεον δ᾽ ὥρμασε μετὰ ξίφος, ὅ οἱ ὕπερθεν κτλ.,* id. XXV, 10: *αἱ δ᾽ ἱερὸν θείοιο παρὰ ῥόον Ἀλφειοῖο κτλ.,* id. XXV, 12: *χωρὶς δὲ σηκοί,* ibid. 73: *τοὺς μὲν ὅγε λάεσσιν,* ibid. 138: *σθένεϊ ᾧ,* ibid. 246: *πάντοθεν εἰληθέντος ὑπὸ λαγόνας τε καὶ ἰξύν,* quibuscum conferas quae ex Homero congesserunt Hoffmann, Quaestt. Hom. I, pag. 132, Hermann, Orph. pag. 706.

Jam omissis ipsis dictionibus, quae permultae ex Homeri carminibus desumptae sunt veluti id. XVI, 6, 84; id. XXII, 42, 118; id. XXV, 2, 37, 228, duas alias res commemorare mihi liceat, quae quamquam semel fere obviam fiunt, tamen qualem Homeri aemulationem poeta exercuerit, manifestissime docent. Unum exemplum exstat id. XXV, 76 sq., ubi haec leguntur: *χαίρων ἐν φρεσὶν ᾗσιν, ὁθούνεκεν αὖλιν ἔρυντο αὐτοῦ γ᾽ οὐ παρεόντος· ἔπος δ᾽ ὅγε τοῖον ἔειπεν.* In his versibus pronomine *ὅγε* subjectum antecedens repetitur, quamvis tali iteratione opus omnino non sit. Eandem explicationem habet id. XVII, 126. In hoc usu Homerum praeivisse constat, cf. Ilias II, 664: *αἶψα δὲ νῆας ἔπηξε, πολὺν*

17) Cf. Hom. Il. V, 898; Spitzner, de versu Gr. her. pag. 143.

18) Cf. Hom. Od. II, 17: *ἄμ᾽ ἀντιθέῳ Ὀδυσῆι,* ibid. 259: *θείου Ὀδυσῆος,* Od. III, 300: *Αἰγύπτῳ ἐπέλασσεν,* Ilias II, 111: *ἄτη ἐδησε βαρείῃ,* IV, 531: *τῷ ὅγε,* V, 153: *ἄμφω τηλυγέτω· ὁ δὲ κτλ.,* XI, 616: *φίλῳ ἐπέπειθ᾽ ἑταίρῳ,* XIV, 126: *τῷ οὐκ ἄν με γένος,* XIV, 350: *τῷ ἔνι λεξάσθην,* XV. 142: *θρόνῳ ἔνι,* XVII, 106: *κρατερὴ ὑσμίνη.*

δ᾽ ὅγε λαὸν ἀγείρας κτλ. Adde Il. I, 65; Od. I, 4; III, 227. Etiam vocabulum *ἀμός* id. XXII, 69: *οὐ γύνις ἀμὸς κεκλήσεθ᾽ ὁ πύκτης = οὐ γύννις τις*[19]), quod primus pro *ἐών* Hauptius restituit, putandum est poetam ex Homeri imitatione deprompsisse[20]).

Tertium quod carminum Theocriteorum genus constituimus, carmina lyrica comprehendit, idyllia XII, XVIII, XXVIII, XXIX, quorum id. XII et XVIII versibus hexametris scripta sunt, id. XXVIII et XXIX numeros Alcaeicos servant. In id. XII regnat dialectus ionica, id. XVIII *Ἑλένης ἐπιθαλάμιος,* quoniam a virginibus Lacedaemoniis cantatur, dialectum doricam molliorem habet, de qua videantur quae jam supra disputavimus. Id. XXVIII, suavissimum carmen in commendationem coli eburneae, quam poeta Miletum profecturus Theugenidi Niciae amici conjugi donum destinavit, scriptum, et id. XXIX, quod inscribitur *παιδικά,* cum omni genere ad Alcaei Sapphusque exempla composita sint, dialectum aeolicam habent nec tamen eam, quae in Alcaei veterumque lyricorum reliquiis deprehenditur. Nam dorica dialectus tanquam fundamentum subest, ut eam a poeta prudenter tantum temperatam lyricoque argumento et metro accomodatam esse vere contenderis.

De epigrammatis, quorum multa pro suppositiciis habenda sunt, nil posse universe admoneri, ipsa varietas argumentorum docet, quorum explanatio non modo molestissima est, sed etiam ad id quod nobis proposuimus nihil pertinet. Est autem in iis maximam partem dorica dialectus mollior, excepto eo quod in Epicharmum scriptum est (ep. XVII), in quo consulto severioris Dorismi formae servatae sunt.

Absolvi tandem de carminum Theocriteorum generibus attingens tantum, quae in summa rerum abundantia maxime mentione digna videbantur. Jam de loco quodam difficiliore idyllii XVIII breviter dicendum est. Sunt enim multa adhuc in hoc carmine, de quibus diversissime a viris doctissimis judicatur. Inter omnia autem, quae in dubitationem vocantur, summis versus 26 et 27 interpretum studiis agitatos esse video. Versus hi in codd. sic leguntur:

Ἀὼς ἀντέλλοισα καλὸν διέφανε πρόσωπον
πότνια νὺξ ἅτε λευκὸν ἔαρ χειμῶνος ἀνέντος·

Haec verba vitium traxisse, nemo est quin sponte intellegat. Genuinam autem poetae manum restituere propterea hoc loco difficillimum est, quod omnes libri in scribendis his duobus versibus ita consentiunt, ut inde medicina exspectari non possit. Itaque mutatione opus est, quamquam hoc omnino teneas velim, judicium de restituenda vera lectione in paucis scriptoribus adeo esse incertum quam in Theocrito. Certa via autem ac ratione si progredi velimus, totius loci sententia paucis expromenda est. Cantant enim duodecim nobilissimae Lacedaemoniorum civitatis puellae ante Menelai et Helenae thalamum carmen nuptiale, in quo postquam pauca de impatientia sponsi luserunt, beatum eum praedicant, quod jam conjugio illo ipsi Jovi affinitate junctus sit, tum ad laudes Helenae celebrandas transeunt. Comparatur autem Helena cum reliquis puellis Spartanorum, quarum nullam, si illi comparentur, vitio carere poeta ait (*τᾶν οὐδ᾽ ἄν τις ἄμωμος, ἐπεὶ χ᾽ Ἑλένᾳ παρισωθῇ*). Quanta autem sit reginae pulchritudo ut explicetur, comparationes aliquot sequuntur, ex quibus quae v. 26 et 27 leguntur, ad faciem magis spectare crediderim, contra quae v. 29 et 30 continentur comparationes, ad gracilem proceramque corporis staturam laudandam pertinent, nam sicuti magna cupressus arvum aut hortum ornans eminet, aut Thessalus equus ornans currum, sic etiam Helena Lacedaemoni decus eminet (*πιείρᾳ μεγάλα ἅτ᾽ ἀνέδραμε κόσμος ἀρούρᾳ ἢ κάπῳ κυπάρισσος ἢ ἅρματι Θεσσαλὸς ἵππος, ὧδε κτλ.*). Duas autem comparationes versibus 26 et 27 contineri arbitror, ea potissimum ratione ductus, quod etiam versus 29 et 30 complures comparationes exhibent. Quod si pro recto statuas, Helena comparatur cum aurora et vere ob oris venustatem, cum cupresso ob corporis gracilitatem, cum equo Thessalo ob currendi celeritatem. Sensus

19) Cf. Schol. Odyss. I, 10. Haupt, Rhein. Mus. 1845, IV, pag. 277.

20) Cf. Odyss. I, 10: *τῶν ἀμόθεν γε κτλ.*

igitur versuum 26 et 27 hic videtur esse: Quemadmodum aurora oriens os pulchrum effert, quemadmodum ver nitidum splendet hieme soluta, sic etiam Helena elucebat inter nos. Id igitur spectantes, corruptelam ut detegerent multa viri doctissimi conati sunt, quorum emendationes qui pernoscere velint, evolvant Theocriti editiones a Kiesslingio et ab Joh. Aug. Jacobsio curatas, et quae praeterea de his versibus congessit Joh. Gottl. Zetzsche: Quaestt. Theocrit. particula tertia, qua agitur de id. XVIII, 26 sqq. Altenb. 1851. Non est hujus loci, omnia ea conamina accuratius perquirere, ex multis pauca afferam. Omnium autem, quotquot in lucem adhuc prodierunt, Eldickii medela magnopere probatur proponentis haec: *Ἀὼς ἀντέλλοισσα καλὸν ἅτ᾽ ἔφαινε πρόσωπον πότνια νύχθ᾽, ἅτε λευκὸν κτλ.* = quemadmodum alma aurora oriens pulchram faciem ostendit nocti, quemadmodum ver nitidum hieme soluta, sic etc. Nec Koehleri emendationem displicuisse video:

Πότνια νὺξ, ἅτε, λευκὸν ἔαρ χειμῶνος ἀνέντυς,
Ἀὼς ἀντέλλοισα καλόν τοι ἔφαινε πρόσωπον κτλ.

Hanc emendationem Brunckius „tanquam elegantissimam et procul dubio verissimam“ in textum admisit. Eandem probarunt Harlesius, Siebdratius, J. H. et H. Vossii. Omissis autem aliis, quae in hac lectione offensionis aliquid habere videantur, rectissime Eichstadtius monuit in Quaestt. philol. spec. pag. 13, causam nullam apparere, quare „puellae in comparatione simpliciter in omnes partes instituta confestim ad noctem sese converterint eamque per apostrophen quandam appellarint“. Rectius igitur Toupius, qui locum sic corrigendum esse censuit: *Πότνια νύχθ᾽ ἅτε, λευκὸν ἔαρ χειμῶνος ἀνέντος, Ἀὼς ἀντέλλοισα καλὸν διέφαινε πρόσωπον, ὧδε κτλ.* Aliam viam ingressus est Heinrichius, qui auctoritate ductus cod. Vaticani sublato vocabulo *Ἀώς* particulam *ὥς* substituit. Legendum igitur jubet: *ὥς ἀνατέλλοισα καλὸν διέφαινε πρόσωπον πόνια Νὺξ, ἅτε λευκὸν κτλ.* Hanc rationem cum multi alii tum Dahlius secutus est, qui lectionem Heinrichianam iisdem verbis in textum recepit. In his verbis Nox pro Luna accipienda est; versus igitur sic a viris illis doctissimis explicantur: Quemadmodum alma Luna oriens os pulchrum effert, et quemadmodum ver nitidum hieme soluta, sic etc. Pulcherrimum sane nec indignum Theocrito, si noctem pro Luna a Graecis usurpatam esse exemplis demonstrari posset. At docuit Eichstadtius in Quaestt. phil. spec. cap. 2, falsum esse *Νύκτα* a Graecis pro *Σελήνη* dici. Itaque cum vocabulum *Ἀώς* omnino non removendum videretur, Eldickii nutum secutus unius litterae immutatione Eichstadtius locum ita emendavit: *Ἀὼς ἀντέλλοισα καλὸν ἅτ᾽ ἔφαινε πρόσωπον, πότνι᾽ ἄναξ, ἅτε κτλ.* Sic vocabulum *ἄναξ* ad *Ἀὼς ἀντέλλοισα* referendum dictum est pro *ἄνασσα*, de quo loquendi usu videndus Mitscherlich in Not. ad Hom. Hym. in Cererem v. 58, qui *ἄναξ* in iis esse verbis ostendit, quae veteres poetae de utroque genere adhibuerint. Negavit hoc Ilgenius ad Hom. Hym. pag. 517 sqq., affirmat cum Eichstadtio Hermannus, de metris Pind. pag. 303. Sed hoc utut est, negari non potest, auroram insolenter reginam a poeta appellari. Quod Reisigius cum nuper intellegeret, in Comment. crit. ad Soph. Oed. Col. pag. 388 Eichstadtium verba corrupta recte quidem emendasse, sed falso explicasse opinatus est. Helenam enim ipsam venerandam reginam esse; verba igitur *πότνι᾽ ἄναξ* vocativi, non appositionis locum tenere. Sed etiam hanc explicandi rationem falsam esse judico.

Inter recentiores, qui in corrigendo hoc loco magnam operam navarunt, prae aliis nominandi sunt Hermannus et Ahrensius, quorum ille versus sic emendat: *πότνι᾽ ἅτ᾽ ἀντέλλοισα καλὸν διέφανε πρόσωπον Ἀὼς ἢ ἅτε λευκὸν κτλ.*, hic tali modo locum refingendum esse putat: *Ἀὼς ἀντέλλοισα καλὸν διέφανε πρόσωπον, πότνια νυκτὶ σελάνα, ἔαρ χειμῶνος ἀνέντος· ὧδε κτλ.* Hermanni emendationem, quae reliquas omnes probabilitate sua longe superat, libenter in textum admitterem, nisi verbum *διαφαίνειν* in versu priore animum offenderet; aurora enim non per noctem conspicua est, ut Helena inter aequales. Ahrensii autem conjectura audacior est quam quae recipienda videatur. Ipse igitur has virorum doctorum emendationes cum iterum iterumque pertractarem, in nullo omnium conaminum recte acquiesci posse persuasum mihi habui. In priore versu verbum *διαφαίνειν* ferri non posse, primus recte Eldickius vidit,

in hoc tamen a viri summi sententia discedo, ut scribendum potius esse censeam *ἅτ᾽ ἔφανε* pro *ἅτ᾽ ἔφαινε*, quod aoristum postulat et res ipsa et quae sequitur comparatio *πιείρᾳ μεγάλα ἅτ᾽ ἀνέδραμε κόσμος ἀρούρᾳ*, ubi *ἀνέδραμεν* optimis libris Mss. satis defenditur. Quomodo autem accidere potuerit, ut *ἅτ᾽ ἔφανε* in *διέφαινε* corrumperetur, luce clarius est. Versum igitur priorem scribendum esse *Ἀὼς ἀντέλλοισα καλὸν ἅτ᾽ ἔφανε πρόσωπον* recte contendere mihi videor. Ultimam syllabam vocabuli *καλόν* hoc loco productam esse, nihil est quod nos possit offendere; cf. Theocr. XXV, 203: *ναῖον ἄτλητα*, ibid. 50: *θεὸς ἐπιδευέα*, III, 12: *ἐμὸν ἄχος*. Hic usus ex Homero desumptus videtur esse, qui libenter vocabula in — *ος* et — *ον*, quae versum pyrrichium efficiunt, si in quarta arsi collocentur, metri causa producit; cf. Spitzner, de versu Gr. her. pag. 62. *Καλός* autem syllabam priorem apud Theocritum ubivis correptam habet, cf. III, 18 *τὸ καλὸν ποθορεῦσα*, V, 135 *καλόν τι φιλεῖν*, XV, 73 *ἐν καλῷ εἶναι*, II, 11 *φαῖνε καλόν* etc. Regulam hanc non labefactat id. XV, 62 *καλλίστα παίδων* prima syllaba producta, nam hoc consulto a poeta factum esse ex litt. *λ* geminata facile cognoveris.

Plus operae et difficultatis versus secundus offert, qui in omnibus codd. eodem modo depravatus exstat. Legitur autem sic: *πότνια νὺξ ἅτε λευκὸν ἔαρ χειμῶνος ἀνέντος.* Verba ultima *λευκὸν κτλ.* incorrupta nobis tradita esse cum putandum sit, omnis causa in corrigenda priore parte cernitur. Ac jam supra demonstravimus, duas comparationes versibus 26 et 27 contineri, quarum alteram v. 27 amplectatur. Certissimum est, in hoc versu Helenae pulchritudinem cum vere ineunte comparari. Poetam igitur haec exprimere voluisse puto: Quemadmodum ver nitidum os pulchrum effert, sic etiam Helena elucebat inter nos. Hanc comparationem cum priore particula *ἤ* a Theocrito conjunctam esse verba proxima declarant: *πιείρᾳ μεγάλα ἅτ᾽ ἀνέδραμε κόσμος ἀρούρᾳ ἢ κάπῳ κυπάρισσος ἢ ἅρματι Θεσσαλὸς ἵππος.* — *Ἅτε* igitur quamquam omnibus libris Mss. traditur, tamen pro genuina lectione haberi non potest. Accessimus jam ad initium versus, de quo quid statuendum esset viri doctissimi diversissime judicarunt. Omnia autem eorum conamina propterea potissimum a recto aberrasse puto, quod vocabulum *νύξ* e texto removendum esse praeter Hermannum et Meineckium nemo intellexit. Ferri autem omnino non potest, si adjectivum *πότνια* servatur, quod retinendum esse cum multis aliis causis probabile fit, tum quod aptissime ad *Ἀώς* refertur. Ac verba secundi versus jam mature depravata fuisse cum credendum sit, facile fieri potuit, ut propter vocabulum antecedens *Ἀώς* falso *Νύξ* a grammaticis reciperetur. Quae cum ita sint, cum *Νύξ* per vitium in textum irrepsisse videatur, aliud quoddam exquirendum est, quod et scripturae codicum respondeat nec loci sententia indignum videatur. Hoc vocabulum pronomen poss. *ἑόν* fuisse suspicor, ductus ad talem opinionem hac potissimum ratione. *Ἑόν* enim si scripsisse poetam arbitramur, corruptelam verba unde traxisse videantur, plane cognoscitur. Nam *ἑόν* in *ἅτε* facillime depravari potuisse nemo est, quin extemplo collatis litteris intellegat. Id eo mag[illegible] fieri potuit, quod etiam in priore versu particulam *ἅτε* scriptam fuisse a poeta supra brevi exposuimus. Hoc modo apertum etiam fit, quomodo particula *ἤ* excidere potuerit. Lacunam autem hoc modo ortam ut resarcirent, *νύξ* a grammaticis propter *Ἀώς* ni fallor in verbis antecedentibus inserebatur. Pro *πότνια* denique metri causa *πότνα* scribendum est, cujus formae exemplum id. II, 69: *φράζεό μευ τὸν ἔρωθ᾽ ὅθεν ἵκετο, πότνα Σελάνα* praebet. Singula igitur si colligimus, versus sic emendandos esse censeo:

Ἀὼς ἀντέλλοισα καλὸν ἅτ᾽ ἔφανε πρόσωπον
Πότνα ἑὸν ἢ λευκὸν ἔαρ χειμῶνος ἀνέντος.

Augustus Wietfeldt.